

Innspill til Prosjekt Vendepunkt om klimafinansiering

Bidragstyttere: ADRA Norge, Kirkens Nødhjelp, Regnskogfondet, Utviklingsfondet og WWF Verdens Naturfond Norge

Organisasjoner som tilslutter seg innspillet: Atlas-alliansen, Caritas, Debt Justice Norge, Digni, FN-sambandet, FORUT, Framtiden i våre hender, SAIH - Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond, Spire, Tax Justice Norge og WWF Verdens Naturfond Norge

Innledning

Det internasjonale finansieringsbehovet for klimatiltak er i dag enormt, og langt større enn dagens nivå. Ifølge IPCC må den globale finansieringen av klimatiltak økes med 3–6 ganger fra 2020-nivå for å nå 1,5 °C-målet, og anslag fra Climate Policy Initiative tilsier at dette innebærer et samlet behov på om lag USD 7,500 milliarder årlig innen 2030, økende til rundt USD 8,800 milliarder per år i perioden 2031–2050.¹ Det enorme gapet mellom behov og finansiering har også blitt synliggjort av UNEP Adaptation Gap Report (2025)², som fastslår at behovet for tilpasningsfinansiering er mellom USD 310- 365 milliarder til utviklingsland hvert år frem til 2035. I 2023 ble det reelt kun gitt 26 milliarder dollar til tilpasning. COP29 i Baku 2024 vedtok et nytt *New Collective Quantified Goal* om å mobilisere minst USD 300 milliarder årlig innen 2035, med mål om å mobilisere USD 1 300 milliarder fra offentlig og privat sektor, og COP30 i Belém 2025 fastsatte dessuten at utviklede land skal tredoble tilpasningsfinansiering innen 2035. I tillegg kommer behovet for finansiering av tap og skade gjennom fondet for tap og skade, hvor det er et stort gap mellom lovede midler og de faktiske behovene til tap og skade. For å dekke behovene for både utslippsreduksjoner, klimatilpasning og tap og skade, trengs det en massiv oppskalering av klimafinansieringen.

I dette innspillet vil vi belyse noen styrker og utfordringer med Norges internasjonale klimafinansiering, med utgangspunkt i Norges internasjonale forpliktelser og historiske ansvar, som ligger til grunn for følgende anbefalinger:

- **Legg fram en forpliktende opptrappingsplan for klimafinansiering**
Regjeringen bør utarbeide en tidfestet plan for å øke norsk klimafinansiering i tråd med Norges rettfærdige andel og 1,5 °C-målet, med klare delmål fram mot 2030 og 2035. Klimafinansieringen bør være addisjonell og komme i tillegg til ordinær bistand og ikke finansieres gjennom omprioriteringer innen bistandsbudsjettet. Det må også etableres bedre system for rapportering på klimafinansiering som sikrer åpenhet og konsistens.
- **Tredoble klimafinansiering til klimatilpasning**
Norge bør forplikte seg til å tredoble tilpasningsfinansieringen og bevege seg mot en

¹ IPCC (2022): *Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change*, Working Group III, Chapter 15: *Investment and Finance*; Climate Policy Initiative (2023/2024): *Global Landscape of Climate Finance*.

² UNEP (2025): *Adaptation Gap Report 2025: Running on empty*.

mer balansert fordeling mellom utslippsreduksjon og klimatilpasning. Finansieringen må nå de mest sårbare landene og klimautsatte gruppene. En større andel bør rettes mot tiltak som styrker lokalsamfunns evne til å håndtere klimakonsekvenser, blant annet gjennom klimatilpasningsfondet, multilaterale kanaler og sivilsamfunn, og med de åtte prinsippene for lokalt ledet klimatilpasning som førende.

- **Styrk innsatsen for tap og skade med nye og tilleggsmidler**
Norge bør øke sine bidrag til fondet for tap og skade og arbeide internasjonalt for en betydelig oppskalering, der støtten gis som rene gavebidrag og ikke lån.
- **Viderefør og styrk Klima- og skoginitiativet og TFFF**
For å videreføre og styrke den eksisterende klimaeffekten av Klima- og skoginitiativet, og utløse TFFFs potensial til å mobilisere nye ressurser, bør regjeringen bevilge hele lånet til TFFF i tillegg til dagens bevilgning på 4 milliarder, og kun regne tapsavsetningen knyttet til lånet som bistand.
- **Reformér budsjettføringen av Klimainvesteringsfondet**
Klimainvesteringsfondet bør finansieres som formuesplassering, ikke over bistandsbudsjettet, slik at fondet kan skaleres opp uten å fortrenge nødvendig klimabistand.
- **Helhetlig og konsistent rapportering**
Det må etableres bedre system for rapportering på klimafinansiering som sikrer åpenhet og konsistens.
- **Sikre at klimahensyn integreres i all utviklingspolitikk**
Regjeringen bør stille krav om systematisk klimarisikovurdering i all bistand, i tråd med prinsippet om *do no harm*, og sikre at utviklingsinnsats bidrar til økt klimarobusthet.

Norges historiske ansvar

Norge har et særlig historisk ansvar i møte med klimakrisen. Som et rikt industriland har Norge over flere tiår hatt høye klimagassutslipp per innbygger, samtidig som store deler av vår økonomiske velstand er bygget på utvinning og eksport av fossil energi. Selv om Norges befolkning er liten i global sammenheng, har vårt samlede bidrag til klimagassutslipp vært betydelig. Dette gir Norge et klart ansvar for å bidra mer enn gjennomsnittet til den globale klimainnsatsen, i tråd med prinsippet om et felles, men differensiert ansvar. En nylig utgitt rapport om Norges rettfærdige andel (Norway's fair share) viser at Norge må bidra med utslippskutt tilsvarende 411 % innen 2035 – sammenlignet med 1990-nivå. Omregnet i kroner viser rapporten at Norge bør bidra med omtrent 100 milliarder kroner årlig i klimafinansiering de neste ti årene: 62 milliarder kroner til utslippsreduksjoner, 15–23 milliarder kroner til klimatilpasning og 20 milliarder kroner til tap og skade.³

Norsk klimafinansiering bør være addisjonell til ordinær bistand for å være i samsvar med Norges internasjonale forpliktelser og grunnleggende prinsipper om rettfærdighet og ansvar. Parisavtalen artikkel 9 slår fast at utviklede land skal bidra med finansielle ressurser til

³ Redd Barna, Regnskogfondet, Forum for utvikling og miljø og Kirkens nødhjelp (2026): Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement Goals.

utviklingsland for både utslippskutt og klimatilpasning, og vi mener at denne støtten skal komme i tillegg til eksisterende bistandsforpliktelser. Dersom klimafinansiering finansieres gjennom omprioritering av bistandsmidler, skyves byrden over på verdens fattigste, som har bidratt minst til problemet. Addisjonell klimafinansiering er derfor avgjørende for at Norge skal bidra i tråd med Parisavtalen og samtidig sikre at klimatiltak ikke går på bekostning av fattigdomsbekjempelse. Finansiering til tilpasning og tap og skade må gis som rene gavebidrag for å ikke forverre eller skape nye gjeldskriser.

Norges bidrag til klimafinansiering

Siden Parisavtalen trådte i kraft har Norge økt sitt bidrag til internasjonal klimafinansiering gjennom blant annet multilaterale fond (som GCF og GEF), og Klima- og skoginitiativet (NICFI), som fra 2024 er økt til 4 milliarder⁴ kroner årlig til reduksjon av avskoging i tropiske skogland. Selv om Norge har vært en viktig bidragsyter til internasjonal klimafinansiering, er dagens bidrag langt under det som kan anses som Norges ansvar i tråd med Parisavtalen. En betydelig andel rapporteres innenfor bistandsbudsjettet, noe som svekker addisjonaliteten. Norge har heller ikke nådd mål om økt støtte til klimatilpasning, og ligger langt bak ambisjonen om en mer balansert fordeling mellom utslippskutt og tilpasning. Samlet sett fremstår norsk klimafinansiering som utilstrekkelig i både omfang og innretning.

Globale klimafond

Norge er en viktig bidragsyter til Det grønne klimafondet (GCF) og Global Environment Facility (GEF), som er to viktige kanaler for internasjonal klimafinansiering. Selv om fondene har sterke mandat under UNFCCC og bidrar til viktige tiltak for både utslippskutt og tilpasning, kanaliseres en betydelig andel av midlene gjennom mellomledd som multilaterale utviklingsbanker og nasjonale myndigheter. Dette kan svekke lokal forankring og gjøre det vanskelig for marginaliserte grupper, som urfolk, kvinner og fattige lokalsamfunn, å få direkte tilgang til finansiering. Prosjektene som finansieres av GCF er ofte storskala prosjekter, noe som favoriserer mer kostnadstunge utslippsreducerende tiltak, og fører til at en lavere andel av midlene som kanaliseres gjennom fondet går til tilpasning. Dette gjør at særlig GCF har klare begrensninger når det gjelder å nå de mest sårbare menneskene og lokalsamfunnene. GCF har et mål om å prioritere de mest sårbare landene, men har blitt kritisert for komplekse akkrediteringskrav og lange behandlingstider.⁵ Samlet sett bidrar fondene viktig til det globale klimafinansieringssystemet, men deres nåværende innretning er ikke tilstrekkelig for å sikre rask, rettferdig og direkte støtte til dem som rammes hardest av klimaendringene. Det er derfor viktig at Norge opprettholder og styrker klimafinansieringen via andre kanaler slik at den når de mest klimautsatte områdene og menneskene.

⁴ Prop. 1 S (2024-2025) fra Klima- og miljødepartementet (Kapittel 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skoginitiativet)

⁵ UNFCCC. (2024). *Report of the Green Climate Fund to the Conference of the Parties and guidance to the Green Climate Fund (COP30)*.

https://unfccc.int/sites/default/files/resource/GCF_cop30_2.pdf

Klima- og skoginitiativet

Klima- og skoginitiativet (KoS) har siden oppstarten i 2008 vært Norges største internasjonale klimatiltak, og gjort Norge til en ledende aktør internasjonalt på bevaring av tropisk skog. Gjennom KoS gir Norge resultatbaserte utbetalinger til regnskogland som reduserer klimagassutslipp ved å redusere avskoging. Ifølge FNs klimapanel er bevaring av regnskog et av de mest kostnadseffektive klimatiltakene globalt.⁶ Norges klima- og skoginitiativ har vært svært effektivt, med årlige utslippskutt på rundt 20 millioner tonn CO₂, noe som utgjør i underkant av 150 kroner per tonn CO₂. Bevaring av tropisk skog bidrar også til omfattende økosystemtjenester som er viktige for lokal klimatilpasning og utvikling. Minister Bjelland Eriksen har omtalt KoS som «det mest effektive internasjonale klimaverktøyet Norge noensinne har bidratt med». Bevilgningen ble i 2024 økt fra 3 til 4 milliarder kroner for første gang siden 2008.

Likevel er finansieringsgapet for å stanse tapet av tropisk skog enormt, og verden er langt unna å nå målet om å stanse avskogingen innen 2030, som er forankret i Parisavtalens globale gjennomgang fra 2023. Derfor trengs det en storstilt mobilisering av ressurser, fra både offentlige og private kilder. Tropical Forest Forever Facility (TFFF) er et nytt og viktig svar på dette. Det er en ny global mekanisme for bevaring av tropisk skog, hvor Norge har påtatt seg en ledende rolle. TFFF skiller seg fra andre etablerte mekanismer for bevaring av tropisk skog ved at den finansieres gjennom lån fra stater og vil utløse investeringer fra private aktører tilsvarende fem ganger de statlige lånene. De statlige og private midlene brukes til å etablere et fond, og avkastningen fra fondet vil brukes til å gi regnskogland resultatbaserte utbetalinger hvis de reduserer avskogingen. Sånn kan TFFF utløse betydelige midler til langsiktig bevaring og gi regnskogland forutsigbar støtte. Norge har lovet støtte til TFFF i form av et lån på 3 milliarder dollar fordelt over ti år.

Klimatilpasning

Norge kanaliserer fortsatt en klart større andel av klimafinansieringen til utslippsreduksjon enn til klimatilpasning, til tross for at mange av de mest sårbare landene etterspør økt støtte til tilpasning. Offisielle tall viser at Norge i 2022 rapporterte om lag 12,1 mrd. kroner til utslippsreduksjon, mot 1,87 mrd. kroner til klimatilpasning – mer enn seks ganger så mye til utslippskutt. For land som allerede rammes hardt av tørke, flom, matsikkerhetskriser og klimarelaterte tap, er klimatilpasning en grunnleggende forutsetning for helse, livsgrunnlag og samfunnsmessig stabilitet.

Samtidig mangler Norge en helhetlig og transparent oversikt over faktisk nivå og innretting av klimatilpasningsstøtte. Selv om klimabistand er en stor prioritet for Norge, viser blant annet Riksrevisjonen at denne typen støtte er mangelfull.⁷ Vi behøver en opprydding i hva som klassifiseres og rapporteres som klimatilpassing, samt bedre resultatforståelse, for å sørge for mer treffsikkerhet. Det er viktig å framover sørge for enighet om hva som bør regnes som klimatilpassing, og hvordan det bør kategoriseres. Når klimatilpasning kan registreres som et

⁶ IPCC. (2022). Climate change 2022: Mitigation of climate change (Working Group III contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change). Cambridge University Press. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/downloads/report/IPCC_AR6_WGIII_FullReport.pdf

⁷ Riksrevisjonen Dokument 3:4 (2025-2026): Riksrevisjonens undersøkelse av bistand til klimatilpasning i utviklingsland.

delmål i programmer bør det begrunnes godt hvordan støtten faktisk bidrar til klimatilpassing, slik at dette ikke blir en symbolsk rapportering på klimatilpassing som ikke har sikker effekt.

Regjeringen bør derfor tydeliggjøre hvordan målet om å tredoble tilpasningsfinansieringen faktisk skal nås, gjennom konkrete prioriteringer, klare mål og mer transparent rapportering. Dette er særlig påkrevd fordi støtten til klimatilpassing ifølge regjeringens egne tall gikk ned fra 3,2 mrd. kroner i 2023 til 2,9 mrd. kroner i 2024⁸, samtidig som den samlede klimafinansieringen økte til 18,7 mrd⁹. kroner. Når tilpasningsandelen faller mens totalen øker, er det grunn til å stille spørsmål ved om Norges klimafinansiering er tilpasset behovene i de mest utsatte landene.

Klimainvesteringsfondet

I 2025 tok en rekke organisasjoner til orde for å flytte Klimainvesteringsfondet ut av bistandsbudsjettet. Begrunnelsen var at fondets investeringslogikk og avkastningskrav ikke er forenlig med formålet for utviklingssamarbeid, og at det i praksis binder opp store bistandsmidler til kommersielle investeringer. Investeringer i fornybar energi i mellominntektsland kan ikke erstatte behovet for klimabistand i de mest sårbare landene, og fondet bør derfor vurderes finansiert under streken.

Klimainvesteringsfondet, forvaltet av Norfund, er også et svært effektivt og lønnsomt virkemiddel for utslippskutt gjennom lønnsomme investeringer, med om lag 17,6 millioner tonn CO₂ i årlige utslippsreduksjoner og en gjennomsnittlig avkastning på 19 prosent.¹⁰ Det er bred politisk enighet om å skalere opp fondet gjennom et nytt og mer ambisiøst mål for klimafinansiering, i tråd med Norges rettferdige andel og de globale investeringsbehovene i fornybar energi.

Det er avgjørende at slike lønnsomme investeringer ikke går på bekostning av bistanden. I dag belastes bistandsbudsjettet både gjennom tapsavsetninger og ved at hele overføringen regnes som del av én-prosentmålet, noe som begrenser oppskalering og fortrenger annen effektiv bistand. Budsjettføringen bør derfor endres slik at overføringene behandles som formuesplasseringer, i tråd med bevilgningsreglementet.

Utviklingspolitikken bør i større grad se investeringer som et virkemiddel for både fattigdomsreduksjon og globale fellesgoder. Klimainvesteringer i utviklingsland og fremvoksende økonomier er samtidig god risikospredning for Norge, og det finnes betydelig uutnyttet potensial for bedre samspill mellom finans-, utviklings- og utenrikspolitikken.

Klimatilpassing som tverrgående hensyn i all utviklingspolitikk

Klimaendringene forsterker eksisterende sårbarhet og truer effekten av utviklingsinnsats på tvers av sektorer, noe som gjør det avgjørende å integrere klimatilpassing og klimarobusthet i all bistand. Uten systematisk vurdering av klimarisiko risikerer tiltak innen helse, utdanning,

⁸ <https://resultater.norad.no/theme/climate>

⁹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/klimafinansiering-malet-om-dobling-er-nadd-for-tredje-ar-pa-rad/id3117776/>

¹⁰ [Dokument 8:219 S \(2025-2026\)](#)

matsikkerhet og infrastruktur å bli mindre effektive. Klimatilpasning må derfor være en grunnleggende del av utviklingsarbeidet, ikke et sideelement.

Samtidig viser erfaring at tiltak ofte er mer effektive når de er lokalt ledet og tar utgangspunkt i kunnskapen, prioriteringene og behovene til berørte lokalsamfunn.¹¹ Lokalt ledet klimatilpasning styrker eierskap, treffsikkerhet og langsiktig bærekraft, særlig for kvinner, urfolk og andre marginaliserte grupper. Å integrere klimahensyn på denne måten bidrar både til å beskytte utviklingsgevinster og til å bygge motstandskraft mot framtidige klimakonsekvenser, og er en forutsetning for rettferdig og bærekraftig utvikling i et klima i rask endring.

¹¹ [Principles for locally led adaptation | International Institute for Environment and Development](#)

